

Toveri Halonen huomauttaa

Toukokuun Säkenien sisällön johdosta toveri Halonen on lähettänyt seuraavan huomautuksen:

”Kansainvälinen Katsaus” osasto toukokuun ”Säkenissä” ei ollut tov. Y. Halosen toimittama, vaikka hänet lehden otsikossa edelleen mainittiin toimittajaksi. Tov. Halonen pyytää tästä huomauttamaan sen johdosta, että hän ei omaa niitä mieltipiteitä, joita erikoldesti mainittiin Saksan puoluesuhteista.”

* * *

Säkenien toimituksen taholta olkoon lisäksi huomautettu että noin puolet

toukokuun numeron tekstisisällöstä ei ole toveri Halosen toimittamaa, ja kuvista oli vain kaksi toveri Halosen valitsemaa, urheiluosaston kuvia lukuunottamatta. Se, että Halosen nimi esiintyi Säkenien toimittajana vielä toukokuun numerossa johtui siitä kun allekirjoittaneelle ensin sanottiin että toveri Halonen on toimittanut toukokuun numeron valmiiksi. Niin ei kuitenkaan ollut, vaan täytyi siihen aivan viimein-gassa hankkia tekstiä ja kuvia 23 sivua. — M. Hahl.

KARL MARX

Kirjotettu Säkennille englanninkielisten lähteiden mukaan

11.

Vainottu tiedemies ja politikoitsija.

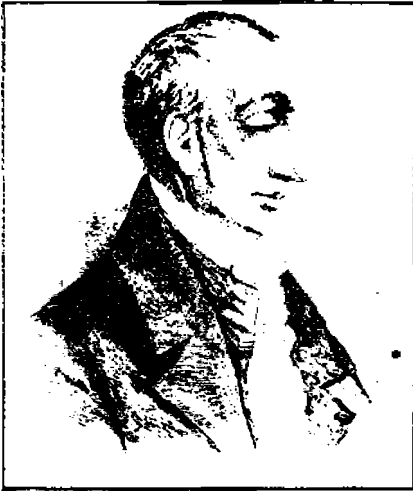
Taistelevan köyhällistön kärsimysten meri on mittaamaton — ja siinä onkin selitys niihin taktillisiin virheisiin, joita köyhällistön taisteluissa useinkin tehdään itsensä joukkojen taholta. Äärimmilleen jännittynyt kärsimysten joukko katkeaa siellä täällä ja osa köyhällistön liikkeestä hyväksyy menettelytapoja, jotka eivät vie päämäärään, vaan lisäävät ennestäänkin raskasta kärsimyskuormaa. Mutta jos itse köyhällistöjoukko saavat kestää mittaamattomia kärsimyksiä köyhällistön aatteellisten johtajain osa ei ole sen parempi. Yksi näistä köyhällistön asian tähden paljon kärsinestä oli Marx. Ja luonnollistahan olikin että sen aikuisten vallassaolijain vaino kohdistui ennenkaikkea Marxiin, sillä olihan hän kaikkien tähän saakka elettyjen aikojen etevin köyhällistön aatteellinen opastaja. Mutta juuri siinä olikin Marxin persoonal-

lisuuden yksi suurimpia puolia, että hän vuosikymmeniä kestäneen vainon ja persoonallisten kärsimysten aikana ei hyväksynyt niitä harhakuvia, joita hänen aikansa suuret vallankumoukselliset johtajat, kuten venäläinen Bakunin, italialainen Mazzini ja ranskalainen Proudhon ja monet muut hyväksyivät.

Mutta aatteellinen sekä käytännöllinen eroitus onkin suuri Marxin ja toisten sen ajan vallankumouksellisten suurmiesten välillä. Bakuninit, Mazzinit ja Proudhonit olivat vallankumousapostoleja sen sanan määrittelemättömyydessä ymmärryksessä. Marx ja todelliset Marxin seuraajat sitävastoin edustivat tarkasti määriteltä köyhällistön vallankumousta.

Sanomalehden toimittajana.

Pian sen jälkeen kun Marx oli saanut filosofian tohtorin arvon Jenan yli-

Claude Henri Saint-Simon.

opistosta hän astui politiikan ladulle. Tähän hänellä lienee ollut sitäkin suurempi halu, koska hallituksessa vallalle pääsyt taantumus kiihoitti taisteluun hänen "luonnostaan kapitalista" persoonallisuuttaan. Reinin maakunnassa ilmestyi porvarien radikaalinen päivälehti Rheinische Zeitung, jolla ei ollut mitään määrättyä ohjelmaa, vaan taisteli se taantumusta vastaan yleensä. Tämän lehden toimitukseen liittyi Marx. Ennestään olivat lehden avustajina sellaiset nerot kuin anarkismin filosofian mestarina tunnetuksi tulut Max Stirner, Marxin entinen opettaja Bruno Bauer, Friedrich Koppen, Moses Hess ja George Herwegh.

Marxin erinomainen taito ja tapa iskeä taantumusta sen sydämeen saakka kohotti hänet ennenpikkää päätäpitemmäksi toisia Rheinische Zeitungin toimittajia, ja lokakuussa 1842 hänestä tehtiin lehden päätoimittaja. Tämä asema avasikin Marxille taistelukentän hyökkäykseen koko voimallaan hallitsevan taantumuksen kimppuun. Heti päätoimittajan toimeen ryhdyttyään hän alkoi kiivaan hyökkäyksen painovapauden puolesta, iskien valtiollista sensuuria tieteen sekä ivan terävillä aseilla. — "Te", kirjoitti Marx, "hyväksytte luonnon suuruuden ja voiman vaati-

matta että ruusun pitäisi kukkia samalla tavalla kuin ohdakkeen, mutta te vaaditte että erilaisten suurien henkien tulisi seurata yhtä samaa kapeata polkua."

Marxin hyökkäykset taantumusta vastaan olivat niin voimakkaita että ne herättivät koko saksalaisen sanomalehdistön huomion ja yleisesti myönnettiin uuden loistavan tähden ilmestyneen poliittiselle taivaalle. Mutta luonnollisesti vallassaolijat eivät olleet sokeita tämän uuden poliittisen tähden suhteen. Muutamia viikkoja Marxin oltua Rheinische Zeitungin päätoimittajana hallitusherrat lähettivät lehdelle varoituksen, jossa sanottiin että ellei lehden äänensävy heti muutu lehti tullaan lakkauttamaan. Varoitus ei kuitenkaan vähääkään vaimentanut eikä muuttanut Marxin äänen sävyä. Sensuuri antoi tolsen varoituksensa, ja kun sekään ei Marxiin tehonnut niin tammikuun 28 päivä 1843 ilmestyi lehteen tiedonanto että sensuurin määräyksestä Rheinische Zeitung täydyttään lakkauttaa huhtikuun ensimmäinen päivä, samana vuotena.

Tuo sensuurin antama ukaasi pelästytti lehteä kustantavat porvarit ja he:mikuulla pidetyssä osakkeenomista-

Francois Marie Charles Fourier.

Heinrich Heine.

jain kokouksessa pyydettiin lehden päätoimittajaa eroamaan ja ryhdyttiin toimenpiteisiin lehden säilyttämiseksi. Kuninkaalle lähetettiin armonpyyntökirje ja erityinen lähetystö lehden puolesta kävi ministerin puheilla pyytämässä lupaa lehden edelleen ilmestymiseen, mutta kaikki turhaan. Reinin maakunnan radikaalisista porvareista oli taantumuksellinen hallitus saanut tarpeekseen eikä antanut lupaa lehden jatkamiseen. Marx jätti lehden maaliskuulla ja muutamia päiviä myöhemmin, maalisk. 23 päivä ilmestyi Rheinische Zeitungin viimeinen numero.

Jo ennen Rheinische Zeitungin toimittajaksi ryhtymistään Marx oli avustanut Arnold Rugen toimittamaa aikakauslehteä, jonka kustantaminen ja painaminen Saksassa niinkään oli viran omaisten taholta tehty mahdollomaksi. Rheinische Zeitungin lakkautettua Ruge ehdotti että perustettaisiin kuukausijulkaisu Zyrichiin, Sveitsiin. Mutta Marx oli kaukonäköisempi Rugea ja osotti että Zyrich ei ollut mikään turvallinen paikka hallitusvastaiselle lehdelle, koska Sveitsin hallitus tulisi toimimaan sanomalehteenkin nähden kuten se oli saman vuoden helmikuulla toiminut karkottaessaan George Her-

weigh'in Zyrichistä Berliinistä saamiensa toivomusten mukaisesti. Ainoa paikka vapaalle sanalle Marxin mielestä oli Pariisi.

Marxia lienee vetänyt Pariisiin myöskin halu tutustua lähemmin Saint-Simonin ja Feurierin "sosialistisiin" oppeihin. Hän oli kirjoittanut erään artikkelin, "Yhteiskunnalliset liikkeet Ranskassa", jossa arvosteltiin Saint-Simonin ja Fourierin sosialismia ja toisia artikkeleita Rheinische Zeitungin, joissa melkein ylisteltiin Saint-Simonin ja Fourierin sosialistisia teorioita. Tästä häntä moitittiin ja koettiin saada hänet Rheinische Zeitungissa hyökkäämään noita oppeja vastaan, mutta Marx kieltäytyi siitä selityksellä ettei hän ole niitä oppeja riittävästi tutkinut. Tämän johdosta taas häntä itseään syytettiin sosialistiksi, mutta eräässä toimituskirjoituksessa Marx kielsi olevansa sosialisti. Nyt häntä kuitenkin veti Pariisiin tarkoitus tarkoin tutkia ranskalaisten "sosialistisia" oppeja ja liikettä. Niinpä sitte kun Marx kesällä 1843 oli pitänyt häänsä Juliensa kanssa, nuori pari lähti Pariisiin, jonne Ruge oli ennemmin matkustanut valmistelemaan lehteä jota

Pierre Joseph Proudhon.

Robert Owen.

he Marxin kanssa tulisivat toimittamaan.

Sekalaisessa vallankumouksellisessa seurassa.

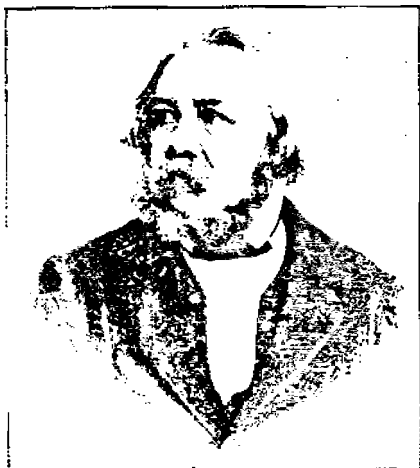
Marxin saavuttua Pariisiin hän heti joutui mitä sekalaisimman vallankumouksellisen seuraelämän keskukseen. Tässä seurassa olivat huomattavampia runoilija Heinrich Heine, anarkisti Mikael Bakunin, Pierre Joseph Proudhon ja kuuluisa utopisti Etienne Cabet. Erittäinkin Heinen ja Proudhonin kanssa Marx tuli jokapäiväiseksi kanssakävijäksi. Heine vieraili Marxilla säännöllisesti, ja monenmonta runon aihetta vieläpä suoranaisia neuvojakin hänen sanotaan saaneen Marxilta. Päivittäisillä käynneillään Marxin perheessä Heine luki näille kahdelle ystäväelleen, Marxille ja hänen vaimolleen, jokaisen uuden runonsa, vieläpä keskentekoisistakin runoista yksityiset säkeet, ja niistä sitte keskusteltiin yhdessä. Uselin Marx arvosteli Heinen runoja kovanasestikin, mutta silloin aina oli myötätuntoinen Jenny lieventämässä Marxin arvostelua. Mutta kun vanhoillis-

sanomalehdet ja muut parjaaajat hyökkäsivät Heinen kimppuun silloin aina Marx oli runoilijan puolella. Toisinaan saapui kuuluisa runoilija Marxin kotiin parjauksista katkeroltuneena kyyneleihin saakka, ja silloin Marx valmoinen ryhtyi lohduttelemaan. Niinpä sitte Heine kerran kirjjeessään mainitsikin että "Marx on helläsydämisin ja hienoin ihminen mitä minä olen koskaan tuntenut". Kerrotaanpa runoilijan ja Marxin perheen läheisestä tuttavuudesta eräs hieman koomillinen juttukin. Eräänä päivänä kun Heine saapui tavalliselle vierailulleen tapasi hän Marxpuolisot itkemässä syvän surun valtaamina. Perheen muutaman kuukauden ikäinen ensimmäinen lapsi, pikku Jenny, oli ankan suonenvedon kouristuksissa ja hätäiset vanhemmat odottivat tuskaisina lääkäriltä. Heine nähtyään aseman selitti lapsen tarvitsevan kuuman kylvyn ja ilman muuta valmisti kylvyn ja omin käsin hauteli ja pesi pienokaisen vanhempien katsolessa päältä. Ja kun lääkäri saapui nukkuu lapsi rauhallisesti eikä tarvinnut sen enempää lääkitsemistä.

Saint-Simonin ja Feurierin opeille Marx oli jo ennakkolta myötätuntoinen

Ludwig Feuerbach.

Ferdinand Freiligrath.

ja ryhtyi nyt niitä lähemmin tutki-
maan ja kaikkea muutakin mikä oli yh-
teydessä yleensä vallankumouksellis-
ten oppien kanssa. Mutta tutkiessaan
ranskalaisia kommunistisia ja utopisti-
sia vallankumousoppeja Marxin terävä
havaintokyky pian osoitti hänelle kuka
ranskalaisista vallankumouksellisista oli
minkäkin arvoinen. Rinnastaessaan
Proudhonia Saint-Simoniin ja Fourieriin
Marx tuli samanlaiseen tulokseen kuin
hän myöhemmin tui verratessaan Feuer-
bachia Hegeliin. Eräässä kirjessään
Marx sanoo että "Proudhon on Saint-
Simoniin ja Fourieriin verrattuna mel-
kein samaa kuin Feuerbach verrattuna
Hegeliin. Hegeliin vertaillessa Feuer-
bach on perin köyhä."

Se aikakausilehti josta oli aikomus
saada Europan taantumuksen ja erittäin
Saksan taantumuksen vastustaja oli ni-
meltään Deutsche-Französische Jahr-
bucher, (Ranskalais-saksalainen vuosi-
kirja) ja sen kaksoisnumeroon, joka
ilmestyi vuoden 1844 alussa, kirjoitti-
vat Marx, Ruge, Heine, Bakunin, Her-
wegh, Feuerbach ja Engels, toisia pie-
nempiä kuuluisuuksia lukuunottamatta.
Mutta se olikin ainoa numero tätä aika-
kausikirjaa, jonka avustajina oli sellai-
nen joukko kansainvälisesti kuuluisia
vallankumouksellisia, että tuskinpa yh-

delläkään muulla julkaisuilla on koskaan
sellaista toimittaja- ja avustaja joukkoa
ollut. Julkaisun lakkaamiseen oli o-
saksi syynä kustantajan köyhyys, mut-
ta ennenkaikkea Rugen ja Marxin eri-
mielisyys sosialismista. Kumpikin esit-
tivät sitä eritavalla.

Marx tapaa aate- ja työtoverin.

Pariisissa Marx tapasi syyskuulla
1844 ensikerran Engelsin, joka tutta-
vuus sitte jatkui läpi elämän yhteise-
nä työtoveruutena. Marx oli kyllä
ollut kirjeenvaihdossa Englesin kans-
sa jo Rheinische Zeitungin toimittaja-
na ollessaan, mutta persoonallinen ta-
paaminen tapahtui ensikerran vasta Pa-
riisissa. Engels myöskin oli jo silloin
huomattava yhteiskuntaolojen tutkija.
Mentyään vuotena 1842 Englantiin teh-
taaseen, jonka omisti liike jossa hänen
isänsä oli osakkaana, hän toimitti siellä
tutkimuksia työväenluokan asemasta ja
kirjoitti kirjan "Työväenluokan ase-
ma Englannissa", joka painettiin vuo-
tena 1845.

Engelsin ja Marxin tuttavuus sai he-
ti alussa aateheimolaisuusluonteen, sil-
lä Engels ja Marx käsittivät lähimmin
samalla tavalla yhteiskunnalliset uudis-

Wilhelm Wolff.

Wilhelm Wetting.

tukset ja vallankumoukset. Jo saksalais-ranskalaisessa vuosikirjassaan oli Marx vastustanut sen ajan hedelmätöntä sosialismin teorian uskonkappaleiksi tekemistä ja painosti työläisten poliittisen toiminnan tarpeellisuutta ja asetti sen edelle ranskalaisia oppilausemia. Engels kieltämättä oli tuona aikana käytännöllisen työväenliikkeen tuntemisessa ehkäpä yhteiskunnan taloudellisen kehityksen tuntemisessakin edellä Marxia, ja ennenkaikkea Engles oli lujalla materialistisella pohjalla, ja siinä syy miksi Engelsin ja Marxin tuttavuus heti alussa sal toisen luonteen kuin Marxin tuttavuudet toisten vallankumouksellisten suurmiesten kanssa. Englannissa Engels oli nähnyt käytännöllisen shartistiliikkeen, joka oli jotain toista kuin mannermaan Europan oppineiden pelkät filosofeeraukset vallankumouksesta ja sosialistisista opeista. Engels oli Englannissa tutustunut myöskin Oweniin ja owenilaiseen liikkeeseen ja tullut siihen havaintoon että shartistien valtiollinen liike ja owenilainen taloudellinen liike tulee yhdistää, jos mieli kummankaan liikkeen mitään voittoa.

Engels oli jo silloin tullut samaan tulokseen kuin Marx, että "jos kerran sosialismi on mikään suuri yhteiskunnallinen kysymys sen täytyy olla taloudellinen kysymys". Siispä kun Engels matkallaan Englannista kotiinsa poikkesi edellämainittuna aikana Pariisissa ja tapasi Marxin näiden kahden merkillisen miehen havaitsemat peruskysymykset olivat valmiit sopimaan yhteen.

Jo Pariisissa tavatessaan Marx ja Engels suunnittelivat yhteistyön keinopä kaikkia toisia Hegelin koulun filosofeja vastaan, kuten Bruno Baueria, Max Stirneriä ja Ludwig Feuerbachia, ja siten jo silloin suunnittelivat selvän eron omien oppiensä ja uushegeliläisen idealismin välillä. Siinä tarkoituksessa he myöhemmin kirjoittivat laajan yhteisen teoksen, jota kuitenkin kokonaan ei koskaan painettu. Sensijaan painettiin samaa tarkoitusta palveleva kirjanen, jonka otsikossa sanottiin sen olevan kirjoitetun Bruno Baueria ja hänen seuraajiansa vastaan. Tämä pieni kirjanen oli ensimmäinen Marxin ja Engelsin yhteistyö.

Marx karkotetaan Ranskasta.

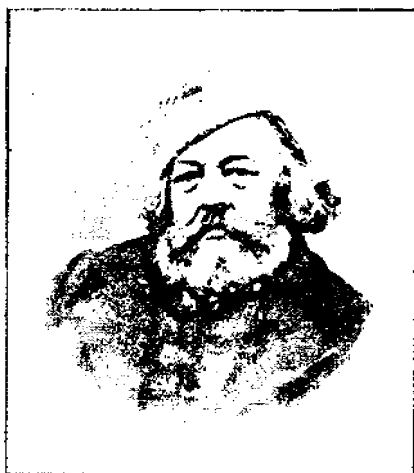
Ranskalais-saksalaisen vuosikirjan (Deutsche-Französische Jahrbucher) lakkauttamisen jälkeen eräs saksalainen näyttelijä Henry Bernstein ryhtyi kustantamaan julkaisua nimeltä Vorwärts, ja sen toimittajina ja avustajina heti esiintyivät samat henkilöt, jotka olivat toimittaneet Rugen julkaisemaa vuosikirjaa. Tämä julkaisu sai laajan lukijapiirin Saksassa, jonne sitä salateitä kuljetettiin, ja erityistä huomiota siinä vetivät puoleensa Marxin hyökkäykset preussilaisista hallitusta vastaan. Siitä seurasi että Saksan hallitus lähetti Ranskan hallitukselle vastalauseensa siitä, kun Ranskassa sallittiin painaa sellaista julkaisua, ja Saksan radikaaliset ainekset joutuivat yhä tiukemmalle hallituksen kiristyksen alaiseksi. Tähän julkaisuun kirjoittamisensa tähden Heinenkin täytyi kiirehtiä pian pois Saksasta, jonne hän oli mennyt syksyllä 1844 katsomaan läkästä äitiään Kir-

jeessään, joka on päivätty Hamburgissa syyskuun 21 p. 1844, Heine kirjoittaa Marxille Pariisiin: "Minä en voi sallia itseni tulla vangituksi. Minun lueni eivät ole erikoisesti rakennettu rautarenkaiden kantamista varten — kuten Weitling niitä kantoi. Hän näytti minulle niiden merkit".

Mutta Heine ei ollut yksin, joka sai pelätä vangitsemista Vorwärtsin avustuksen tähden. Nouseva Saksan junkkerismi oli saanut kanatusta Ranskan hallitukselta ja tammikuulla 1845 Ranskan pääministeri M. Guizot lakautti Vorwärtsin ja määräsi kalkki julkaisun toimittajat heti karkotettaviksi, Marx niiden mukana.

Karkotettuna Ranskasta, jota Marx oli luullut turvallisimmaksi radikaalisen julkaisun painopaikaksi, Marx meni Brüsseliin, jonne pian saapui myöskin Engels. Brüsselissä hän tapasi myöskin "vihan laulujen sepittäjän", runoilija Freiligrathin, joka oli ollut Brüsselissä Rheinische Zeitungin lakauttamisesta saakka. — Merkkillistä muutoin on että Marxin persoonallinen ystävyys Freiligrathin kanssa jatkui vielä sittenkin kun Freiligrath vuotena 1870 unohti kaiken vallankumouksellisuutensa ja antautui sotarunoilijaksi, ylistämään saksalaista militarismia ja sen hyökkäystä Ranskaan. Mutta Marxilla näkyy olleen erityinen käsitys runoilijoista ja sen mukaan erikoinen suvaitsevaisuus heitä kohtaan silloinkin kun he palvelivat verivihollisten asiaa. Kerran puolustaessaan Heineä Marx sanoo: — "Te ette voi mitata runoilijaa yleisellä ihmisyyden mittapuulla, hän seisoo yksinään omissa luokassaan".

Vuotena 1845 kommunismi — kuten sosialismia silloin nimettiin — oli saanut jonkun verran kannattajia Saksassa ja Engels puhuu siitä toivorikkain mielin kirjeissään Marxille. Kirjeessään joka on päivätty helmikuun 22 päivä 1845 Engels kirjoittaa että Elberfield'issä tapahtuu ihmeitä. "Eilen me pidimme kolmannen kommunistisen kokouksen isoimmassa salissa kaupungin ensimmäisessä hotellissa. Ensimmäisessä

Mikael Bakunin.

kokouksessa oli neljäkymmentä, toisessa satakolmekymmentä ja kolmannessa kaksisataa henkilöä. Koko Elberfield ja Barmen olivat edustettuina, pankkiirista ruokatavara-kauppiaseen saakka". — "Väittely kesti kello yhteen saakka. Ihmiset puhuivat ainoastaan kommunismista ja joka päivä tuo meille uusia kannattajia."

Mutta kauan kommunistit eivät tietystikään saaneet rauhassa koota itselleen kannattajia preussilaisen virkanyrkin asiaan sekaantumatta. Muutama päivä myöhemmin Engels kirjoittaa Marxille että "eilen illalla kaupungin pormestari kielsi rouva Obermayerin pitämästä kokousta asunnossaan ja varoitti minua että jos mitään kokousta pidetään vangitsemisia ja syytteen asettamisia tulee seuraamaan". Kokous oli kuitenkin kaikesta huolimatta pidetty ja Engels sanoo että kokouksessa oli läsnä ei ainoastaan yleisöä, mutta myöskin yleinen syyttäjä ja koko kunnallisoikeus, ja yleinen syyttäjä itse otti osaa väittelyyn.

Brüsselista käsin Marx kävi ensikerran Lontoossa, Engelsin seurassa. Tästä käynnistä Engels mainitsee että kaiken aikaa Marx vietti kirjastoissa tutkien englantilaisia taloustieteilijöitä. Ja tämän käynnin seurauksena tuli sitte Marxilta muutamia artikkeleita eng-

lantilaista taloustieteen koulukuntaa vastaan.

Saadakseen käytännöllisen työväenliikkeen aikaan Marx ja Engels telivät koettaen toteuttaa niitä teorioita joita Marx oli esittänyt Pariisissa ilmestyneessä saksalais-ranskalaisessa vuosikirjassa ja Engels kirjassaan "Työväenluokan asema Englannissa". Käytännöllisen liikkeen tärkeyttä silmällä pitäen he yhtyivät jäseniksi Brusselfissa olevaan demokraattiseen klubiin, Marx tullen mainitun klubin varapuheenjohtajaksi. Heillä oli melkoinen joukko kannattajia Ranskan ja Saksan sivistyneistössä, mutta kuten Engels kerran kirjoitti, tärkeää oli että he saavat kannattajikseen Euroopan työläiset yleensä ja saksalaiset erittäin. Siinä tarkoituksessa he perustivat Brusseliin saksalaisten työläisten klubin, jonka jäsenille Marx piti luentoja taloustieteestä. Marx olikin synnynäinen opettaja. Jättämällä tieteellisen sanaston sivuun, käyttämällä yksinkertaista kieltä ja valaisemalla asiaa mustalle taululle tekemillään tilastotiedoilla ja kaavoilla hänen työläisluokkansa pian oli selvillä kansantalouden aakkosista.

Suuntariitoja.

Työläiskannattajien saanti Marxille ja Engelsille ei tapahtunut luonnollisesti ilman vastuksia ja "suuntariitoja". Brusselfin saksalaisten työläisten klubiin kuului myöskin jo silloin kuuluisaksi tullut "kommunistinen räättäli" Wilhelm Weitling. Ja suuntariidat weitlingiläisyyden ja marxilaisuuden välillä leimahdivat pian. Marx itse oli Pariisissa ollessaan kohottanut Weitlingin mainetta ylistämällä hänen kirjaansa "Maailma sellaisena kuin se on ja sellaisena kuin se voisi olla", mutta se ei estänyt Marxia asettumasta Weitlingin idealismia vastaan. Marx oli ylistänyt, tuota kirjaa ei sentähden ettei hän olisi huomannut sen idealismia ja hajanaisuutta, mutta hän oli iskenyt Weitlingillä kaavoihinsa kangistuneita porvarillisia oppineita, sotittamalla että mitään sellaista ei kyennyt koko sak-

salainen porvarien sakkii aikaan saamaan kuin tämä köyhä oppimaton räättäli oli esille tuonut. Mutta tuosta ylistyksestä ei luonnollisesti seurannut että Marx olisi antanut Weitlingin omien silmiensä edessä opettaa työläisille utopiaansa yhteiskunnan uudistamisesta, ja sentähden riita Marxin ja Weitlingin välillä oli välttämätön. Marxilla ja Weitlingillä oli puheväiteltykin Brusselfissa ja Marx iski weitlingiläisyyttä säälimättömästi. Tällöin se oli ensikertaa kun "todelliset vallankumoukselliset" leimasivat Marxin ja Engelsin pikkuporvarillisiksi oppineiksi, joka syytös sitte uusiutui vuosien kuluessa joka kerta kun Marx ja Engels asettuivat mitä erilaisimpia oppiajajia vallankumouksellisia tuulihattuja vastaan.

Vuotena 1847 Bakunin myöskin vieraili Brusselfissa ja hän luonnollisesti kannatti Weitlingiä ja weitlingiläisyyttä, sillä tieteellinen sosialismi, jonka perusaatteita Marx parhaillaan muovaili määrätyksi oppijärjestelmäksi ei mitenkään sopinut Bakunin anarkismiin.

Marxin Brusselfissa ollessa niinkään tapahtui välien rikkoutuminen ranskalaisen suuruuden Proudhonin kanssa. Vuotena 1846 ilmestyi Proudhonin kirja "Kurjuuden filosofia", jonka johdosta Proudhonin ja Marxin välit katkesivat iäksi. Kirjansa ilmestyttyä Proudhon kirjoitti Marxille että hän odottaa Marxin "arvostelevaa ruoskaa", ja pian hän sai tuntea toivomansa ruoskan niin iskevänä että hänestä tuli iäkseen katkera Marxin persoonallinen vihollinen — marxilaisuuden vihollinen hän oli aina ollutkin. Saatuaan Proudhonin kirjan ja luettuaan sen Marx heti ryhtyi kirjoittamaan vastausta, ja seuraavana vuotena ilmestyi Marxin kirja "Filosofian kurjuus", jossa osotettiin kuinka kurjaa Proudhonin vallankumouksellinen filosofia todellakin oli.

Ensimmäisen 'socialistisen internationaalin' synty.

Niinsanottu kommunistinen liike niinä aikoina muodostui pääasiallisesti Cabet'in ja Weitlingin "seuraajista", ja

Marx ja Engels asettuivat kummankin seuraajia vastaan, sikäli kuin oli kysymys heidän ihanteellisista opelistaan. Virallisesti edusti sen ajan kommunistista liikettä Kommunistinen liitto, joka oli kansainvälinen salaseura ja oli sillä päämaja Lontoossa. Päämajan muodosti Lontoossa oleva saksalaisten työläisten opetusklubi (Arbeiter Bildungsverein), joka oli perustettu vuotena 1840. Tämä yhdistys se oli, jonka toimesta myöhemmin kommunistisen manifestin kirjoitus tuli kysymyksen alaiseksi. Yksi yhdistyksen perustajia, kelloseppä Joseph Moll, vieraili vuotena 1847 Marxin luona Brusseleissa ja Engelsin luona Parisissa ja pyysi heitä uudestaan järjestämään koko kommunistisen liikkeen, niiden pääperusteiden mukaan, joita Marx ja Engels olivat esittäneet. Ja ne perusteet olivat, että liikkeen tulee olla selvällä vallankumouksellisella ohjelmalla ja politiikalla toimiva köyhälistön poliittinen liike, joka hylkää kaikki cabettilaiset merentakaiset paratiisisuunnitelmat ja myöskin salaseuralaisuuden ja rikolliset kapinahankkeet. Vain niillä ehdoilla Marx ja Engels suostuivat tarttumaan asiaan. Moll tiesi nämä ehdot ennestään ja puolestaan oli suostuvainen niitä kannattamaan. Ja kun Marx oli siten saanut vakuutuksia Mollilta ja Engels sai samanlaatuisia vakuutuksia Parisista sovittiin että lähimmässä tulevaisuudessa pidetään liikkeen uudelleenjärjestämiskokous.

Kokous pidettiin kesällä 1847 Lontoossa Arbeiter Bildungsverein huoneustossa. Marx ei ollut saapuvilla kokouksessa, mutta Engels sensijaan oli, edustamassa parisilaisia liiton jäseniä. Niinikään oli kokouksessa sittemmin ensimmäisessä internationalessa kuuluisaksi tullut silesialainen talonpoika Wilhelm Wolff, jonka muistolle Marxin Kapitaliteos on omistettu.

Fraasivallankumoukselliset vastustavat marxilaisten suunnitelmiä.

Ensimmäistä internationalea ei sulkaan saatu perustaa ilman vastustusta. Silloin, kuten aina myöhemminkin, oli

Frederick Engels.

tarpeeksi fraasivallankumouksellisia, jotka leimasivat Marxin puuhut porvarilliseksi ja "herrasmiesten" yksityspuuhiksi, joiden tarkoituksena on vain todellisen vallankumouksellisen köyhälistön harhaanjohtaminen. Ankarimmat vastustajat olivat Weitlingin seuraajat ja jo silloin salaisesti Marxia ja marxilaisuutta vastaan toimivat Bakunin anarkismista vallankumouksellisia käsityksiä imeneet ranskalaiset ja italialaiset. Weitlingiläiset eivät suinkaan vastustaneet internationalen perustamista semmoisenaan, päinvastoin he kannattivat kaikkien maitten köyhälistöläisten yhteenliittymistä, mutta he kiivaasti vastustivat niitä tarkalleen määrättyjä ehtoja, joilla Marx ja Engels olivat suostuneet ryhtymään liikkeen uudelleen järjestämiseen. Salaisista kapinahankkeista luopuminen ja työväenliikkeen julkiseksi poliittiseksi liikkeeksi asettaminen ne olivat weitlingiläisille ja bakunilaisille suurimmat vastenmielisyydet. Marx oli heikäläiset leimannut fraasimestareiksi ja tyhjässä ilmassa lentävän vallankumouksellisuuden suunpieksäjiksi ja weitlingiläiset olivat vuorostaan nimitelleet

Marxia "lätäkköteoreetikoksi", itseensä sulkeutuneeksi filosofiksi ja taantumukselliseksi poliitikoitsijaksi. Ja kun muu ei auttanut Marxin ja Engelsin asettamaa selvää ohjelmaa vastaan ampuivat vastustajat sen myöskin yhä vielä muodissa olevan nuolen, että Marx ja Engels eivät ole mitään todellisia köyhälistöläisiä vaan vihattujen porvareiden oppineita. Mutta Marxin ja Engelsin ensimmäisen internationalen perustavalle kokoukselle asettamat perusteet olivat siksi selvät että Engelsin ja Wolffin kannattajat voittivat kokouksessa, ja niin tuli päätökseksi että kansainvälinen liitto järjestetään uudelleen marxilaiselle pohjalle. Entinen liiton salaseuraisuus heitettiin menemään ja sijalle asetettiin julkinen toiminta ja työläisten opettaminen. Samalla liikkeen nimi muutettiin kommunistiseksi liitoksi. Nimi "Kommunistinen liitto" otettiin siksi, koska silloin oli monissa maissa puhtaasti porvarillista liikkettä, joka omisti itselleen sosialistisen nimen, kuten kommunistisessa manifestissa lähemmin selitetään ranskalaisista sekä myöskin saksalaisista "socialisteista".

Kommunistisen manifestin synty.

Mitään varsinaista ohjelmaa ei kuitenkaan internationalen ensimmäisellä kokouksella ollut, eikä sellaista siinä kokouksessa laadittukaan. Marxilaisia määritelmiä edustivat kokouksessa Engels ja Wolff ja muutamat muut. Kokouksessa päätettiin vain niin paljon että lähimmässä tulevaisuudessa pidetään toinen kokous, johon Marx ja Engels laativat ohjelman, joka sitte hyväksytään. Mutta alustavan kokouksen ja toisen kokouksen välillä ranskalainen Cabet yritti tehdä parhaansa saadakseen internationalen luopumaan marxilaisuudesta ja kannattamaan hänen suunnitelmaansa "maallisen paratiisin" perustamisesta Texasiin, Yhdysvaltoihin. Cabet vieraili Lontoossa syksyllä 1847 voittaakseen Arbeiter Bildungsverein jäsenet suunnitelmansa puolelle. Yhdistyksessä väiteltiin kokonainen

vlikko Cabetin ja Marxin teorioista ja lopputuloksena oli täydellinen Cabetin häviö. Cabettilaisille annettiin kirjallinen vastaus, jossa määriteltiin minkätähden mainitun yhdistyksen esinemistö ei kannata cabettilaisuutta.

Marraskuun lopulla pidettiin toinen internationalen perustava kokous Lontoossa ja Marx oli läsnä Engelsin kanssa. Marx teki kokouksessa laajasti selkoa niistä periaatteista ja taktiikkakäsymyksistä, jotka olivat uudelle liikkeelle välttämättömiä, ja olivat ne hänellä kirjoitettuna. Nämä kirjoitetut muistiinpanot muodostivatkin pääasiallisesti myöhemmin tulevan kommunistisen manifestin. Kokous hyväksyi täydelleen Marxin esittämät suunnitelmat ja määräsi Marxin ja Engelsin kirjoittamaan liitolle ohjelman — Marx oli silloin kolmenkymmenen ja Engels kahdenkymmenen kahdeksän ikäinen.

Brusseliin palattuaan he ryhtyivät kirjoittamaan kommunistista manifestia ja tammikuulla oli saksaksi kirjoitettu kommunistisen manifestin käsikirjotus matkalla Lontooseen painettavaksi. Frederick Lessner sai kunniaakaan luottoimen kuljettaa manifestin käsikirjotus Brusselistä Lontooseen. Ja niin pääsi painoon tuo maailman työläisten kuuluisa kirja. Sen ensimmäinen kappale tuli painosta ulos helmikuun 24 päivä 1848, samana päivänä jolloin Parisissa alkoivat vallankumoustaistelut.

Marx karkotetaan Belgiasta.

Mutta Marxille edelläkerrrotut toimenpiteet merkitsivät maasta karkottamista. Saksan hallitus ei lakannut vainoamasta tätä weitingiläisten, bakunilaisten ja proudhonilaisten porvarilliseksi nimittämää tiedemiestä ja poliitikoitsijaa, ja preussilaisen hallituksen käsi ulottui siihen aikaan laajalle. Sitä mukaa kuin marxilaisuus sai kannattajia kasvoi myöskin preussilaisen hallituksen vainovimma Marxia kohtaan. Belgian hallitus oli jo kauan ollut yhtämieltä Berliinistä annettujen toivomusten kanssa Marxin karkottamisesta, mutta se oli odottanut sopivaa tilaisuutta pannakseen karkotuksen toi-

meen. Se, että ensimmäisen internationaalin päämaja muutettiin liiton uudelleen järjestämisen jälkeen Lontoosta Brusseliin, nähtävästi antoi aiheen Belgian hallitukselle karkoittaa tuo "Euroopan vaarallisin mies", jollaiseksi Marx oli hallitusherrain silmissä kasvanut. Helmikuun lopulla Marx vangittiin ja määrättiin jättämään Belgia heti.

Vain kolme vuotta sai Marx olla "raubassa" Belgian maaperällä, mutta tämä kolme vuotta olikin aika, jolloin varsinaisesti oli syntynyt marxilainen sosialistinen liike. Ensimmäinen sosialistinen internationale oli syntynyt ja sen maailman äärestä ääriin kuuluva julistus, Kommunistinen manifesti, oli tullut kirjoitetuksi ja painetuksi.

Nakkilan punakaartilaisia. Risillä merkityt ovat joko toloitetut tai kuolleet vankileirillä.

Punaisen orpolapsen tarina

Kirjoittanut Aatto.

Viime talvena kun erät Neuvostovenäjällä olleet englantilaiset saivat tilaisuuden palata kotimaahansa Suomen kautta, saapui heidän matkassaan myöskin muutamia suomalaisia orpolapsia. Venäjälle paenneiden punaisten lapsia olivat; kovia kokeneita ihmisen alkua.

Eräs kymmenvuotias poikanen, joka hoivaili kahta nuorempaa sisartaan, ker-

toi sisältörikkaan elämäntarinansa, joka lyhykäisyydessä toistettuna kuuluu seuraavasti:

Perhe Johon hän lukeutui asui Turussa. Kun sisällissota syttyi lähti isä rintamalle ja äiti jäi kotiin viiden lapsen kera, joista nuorin oli vielä sylilapsi.

Ensi alussa oli kaikki hyvin. Ravintoa oli ja lämpöä ja ikävä ei varsin pa-